

ABONAMENTUL:
 Pe un an . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
 Pentru România și
 străinătate:
 Pe un an . 40.— franci.
 Telefon
 Nr. 750.
 pentru oraș și interurban

ROMÂNUL

REDACTIA

și ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi Nr.1/a
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se in-
 napoiază.

In jurul alianței balcanice.

Pentru înțelegerea sârbo-greco-bulgară întâmpină greutăți. — Starea de spirit în Bulgaria. — Părerile dlui Venizelos. — Primejdia rusească pentru Bulgari. — Neutralitate.

Ziarele din Sofia, Atena și Niș nu mai au altă temă în țesătura discuțiilor lor din ultimul timp, decât tot încercările repetate ale triplei-înțelegeri pentru reînființarea alianței balcanice, pe baza unor concesiuni reciproce.

Oficiosul bulgar „L'Echo de Bulgarie” în numărul ce ne-a sosit ieri la redacție se ocupă astfel într'un prim-articol de o rezoluție votată de comitetul balcanic dela Londra, și care tinde la acelaș rezultat de a se stabili o armonie între popoarele de peste Dunăre.

„Apelul pe care prietenii națiunilor balcanice îl lansează va avea aceeaș primire, — adaugă „L'Echo de Bulgarie”. La Atena și la Niș se va repeta pentru a o suta oară ceea ce se proclamă neconținut de doi ani: nici o concesiune nu e posibilă. Cei mai arzători patrioți vor spune chiar, nu numai că Macedonia nu trebuie să revină moștenitorilor ei legitimi, dar chiar că existența Bulgariei lângă Serbia e o primejdie, sau că drumul spre Constantinopol al regelui Greciei duce prin Sofia.

Erau, mai ales în Rusia, oameni sinceri cari spuneau Bulgarilor în 1913: — cedați fraților voștri ceea ce reclamă ei din Macedonia, de vreme ce vă vor da-o înapoi când vor lua Bosnia și Herțegovina. Dar astăzi Sârbii declară că mai degrabă sunt gata să dea Belgradul Austriei decât să cedeze Monastirul Bulgariei”.

Iată deci pentru ce intransigența Serbiei face cu neputință intrarea în acțiune a Bulgariei alături de tripla-înțelegere, și alături chiar de Serbia.

Mai interesant însă este punctul de vedere grec asupra alianței balcanice mult dore.

Iată ce scrie de pildă guvernamentalul „Embros” din Atena:

„Scopul principal al reînnoirii alianței balcanice pe baza compensațiilor făcute Bulgariei în paguba României, Greciei și Serbiei este cucerirea Constantinopolului pentru Ruși.

Bulgarii și Românii știu mai bine decât Grecii ce înseamnă instalarea Rușilor la Constantinopol. Victoria înțelegerii va avea pentru Bulgaria ca o primă consecință instalarea la granițele sale orientale a acestui vecin puternic și primejdios, ale cărui sforțări se vor îndrepta spre anexarea definitivă a Bulgariei...”

Ar fi aceasta, desigur, o urmare a acelei politici care țintește să facă din Marea Neagră un adevărat lac rusec, a cărui ieșire: Strâmtoarele, să fie plămâni marelui organism moscovit...

„Embros” sfârșește astfel:

„Atâta vreme cât Bulgarii vor avea ca scop principal conservarea independenței lor naționale, proiectele pentru reînnoirea alianței balcanice nu se vor putea realiza”.

Nu numai atât, dar chiar partizanii dlui Venizelos sunt împotriva oricărei concesiuni din partea Greciei. (Se știe că d. Venizelos era acela care vorbise de cedarea Cavalei în schimbul teritoriilor pe cari Grecii le-ar fi cucerit în Asia mică, în urma intrării lor în acțiune. Pe această temă chiar fostul prim-ministru grec a și părăsit puterea).

Iată într'adevăr ce scrie „Ethnos”, organul personal al dlui Venizelos:

„E adevărat că d. Venizelos a vorbit de cedarea Cavalei, dar de atunci împrejurările s'au schimbat. Reînnoirea alianței balcanice e un lucru imposibil câtă vreme Bulgarii vor reclama concesiuni teritoriale”.

Cât privește părerile guvernului Gunaris și ale regelui Constantin în această privință, ele sunt cunoscute.

Ziarul „Acropolis” din Atena ocupându-se de sforțările împătritei-înțelegeri de a reconstitui blocul balcanic, scrie următoarele:

„Înțelegerea face sforțări nemaipomenite pentru a reconstrui alianța balcanică, și aceasta satisfăcând în acelaș timp revendicările bulgărești.

Anglia, Franța și Rusia nu numai că au făcut să eșueze în parte — și aceasta în profitul Bulgarilor — rezultatele celui de al doilea războiu balcanic, dar nici nu încetează de a pândi momentul propice pentru revizuirea tratatului din București, în prejudiciul Serbiei și Greciei.

Toată lumea știe ce cer aceste puteri dela țara noastră. Acum nu mai e vorba de Cavala, Sarișaban etc.; e vorba de Salonic, de toată Macedonia.

Ar fi bine dacă s'ar reaminti aci vorbele pronunțate de regele Constantin cu ocazia

Nocturnă.

Se sparg granate 'n zări
 Și se desfac în purpurii petale,
 Desprinse din corole infernale,
 De fuga unui foc ucigător...
 Se sparg și se desfac strălucitoare
 Și 'ntr'un superb și fascinant decor
 Cad în noroi,
 Intre rășboinici duri ce-aproape goi
 Dorm duși pe șesul desludat de ploii,
 Dorm lângă-un cort,
 În car' le zace prințu 'n luptă mort,
 Pe șesul bolnav, desludat de ploii...

Urmând acelaș joc bizar, mereu
 Cad ploii de foc, multicolore ploii,
 Cad în noroi...
 Par'c'o princesă magică acum,
 Aruncă printre flăcări și prin prințum
 Inelele, brățarele-i de aur
 Și 'ntregul ei tezaur...
 Par'că le-aruncă-acum,
 Prin ploaia de rachete și prin țum
 Sinistrilor eroi,
 Ce dorm în așternuturi de noroi,
 Pe șesul bolnav, desludat de ploii.

A. Cotruș.

Din însemnările unui glotaș.

Moldovenii.

Tocmai la amezii, când ne pregăteam să mergem în serviciu, — facem serviciu de gardă la tabăra de prizonieri de război ruși din Dobrițin. — pe cer au apărut niște nori negri, amenințători, apoi deodată s'a slobozit o ploaie torrențială. Prin apă și țină s'a făcut schimbarea corpului de gardă.

În ziua aceea au fost în serviciu ostași dela regimentele de infanterie Nr. 28, 43, și 61. Cel dintâi e regiment ceh, — ostașii cehi s'au retras de o parte și vorbeau în limba lor, neînțeleasă de noi. Ostașii dela regimentele 43 și 61, aproape toți Români, au format un grup mare și vorbeau și ei unii cu alții.

Vorba lor era anevoioasă; cu toții erau mai mult triști decât veseli. La aceasta, în parte, a contribuit și vremea aceea posomorită. Dacă e vreme frumoasă și pe cerul senin strălucește soarele, omul e mai vesel, nu-i așa de mult frământat de gânduri grele, apăsătoare. Atunci își mai uită năcazul, durerea.

Acuma, fiind vremea secerișului, gândul ostașilor, așa zicând, ziua-noaptea rătăcește, ca o fantomă, pe la vetrele lor.

Ce fac cei rămași acasă. — nevasta, copiii ori părinții neputincioși? Cum seceră și treeră ei grâul?

Un glotaș, cu voce înăbușită spune:

— Am lăsat acasă nevasta și doi copii, unul de treisprezece, altul de patrusprezece ani. Ieri am primit o scrisoare, — a scris-o băiatul cel mai mic. Imi scrie să merg acasă pe câteva zile ca să treerăm grâul.

Și ochii glotașului se umplură de lacrimi.

Intre ostași sunt mulți cari luni de zile au petrecut în Galiția și Carpați, luând parte la luptele împotriva Rușilor. Acuma, în urma rănilor primite, nemai fiind capabili de a merge pe câmpul de luptă, fac serviciu de gardă aici la tabăra de prizonieri ruși.

Fiecare dintre ei are ceva de spus, de povestit. Fiecăruia i-s'a întipărit în memorie anume scene, anume episoade.

— Regimentul nostru a mers orbiș înainte, pentru de mai multe ori am fost lăudați de mai marii noștri, — zic ostașii cei dela 43.

— Și regimentul nostru tot așa a făcut, — zic la rândul lor cei dela 61.

De pe fețele acestor oameni, cari în întreaga lor viață nu au suferit așa de mult, cât au suferit în vremea ce au fost pe câmpul de luptă, se poate ceti bucurie, mândrie, căci cu credință au luptat împotriva dușmanului, căci cu credință și-au îndeplinit datorințele lor față de tron și patrie.

Deodată unul dintre noi zice:

— Acuma să cântăm ceva!

unei deliberări privitoare la reînnoirea alianței balcanice:

„Cum ar fi posibil? — a spus suveranul. Este imposibil ca Bulgarii să se mulțumească cu Cavala. Ei cer toată Macedonia; ei vroiesc să fie cel puțin înaintea porților Salonicului. Ce posedau acolo Bulgarii înainte de al doilea războiu? N'au declinat oare invitația de a merge la Petrograd și n'au întreprins ei războiul între aliați pentru a avea Salonicul? Nu voiu uita niciodată aceasta și îngrijorat de interesele patriei, voiu risca totul, voiu sacrifică chiar tronul meu, dar nu voiu fi autorul unei catastrofe pentru țara mea”.

„După toate acestea, — încheie ziarul, — Bulgarii pot continua să-și facă iluzii asupra Salonicului și Macedoniei. Aceasta va da ocazie evzonilor noștri de a aplica talpa lor pe dosul Bulgarilor”.

Așa stând lucrurile, Bulgaria e refuzată de toate părțile, — Bulgaria rămâne în neutralitate în chip forțat, neavând pentru ce să se lupte.

Iar Grecia, care nu poate face o mișcare, fără să se teamă de Bulgaria, așteaptă, mulțumindu-se cu câștigul celui de al doilea războiu balcanic. Nici chiar d. Venizelos nu mai vrea războiu.

Și, în cazul acesta, alianța balcanică, ținta diplomației înțelegerii, deocamdată rămâne un *desideratum* platonice.

Cum să-i venerăm?

O propunere laudabilă.

Sub titlul de mai sus dna Maria Balulescu publică un frumos articol în care face apel către femeile române din monarhie relativ la ajutorarea și îngrijirea orfanilor eroilor noștri, care au murit pentru tron și patrie și face o propunere relativ la felul cum să venerăm și să eternizăm memoria eroilor noștri.

Iată în întregime articolul dnei M. Balulescu:

„Zi de zi ne sosesc veștile jalnice despre pierderile nemăsurate pe cari le suferă poporul nostru în crâncenele lupte ce se dau la hotarele monarhiei. Zi de zi se sting sute de vieți de focurile vrăjmașe, doborând pe cei mai buni, pe cei mai harnici, pe cei mai viteji ai noștri.

Se formează un cerc restrâns și văzduhul răsună de acordurile lui „Pe-al nostru steag”, „Haidăți frați cu arma'n mână”. Urmează apoi „Rujită de pe izvor”, și alte cântece naționale și doine de ale noastre.

Unul dela 43 întrebă pe cei dela 61:

— Știți voi să cântați cântecul acela cu Muscalii?

— Știm, știm, — răspund cu toții.

Și ostașii noștri cântă de se cutremură pământul:

...Vine-un căpitan călare
Și strigă în gura mare:
Hai feciori să șturmuim*)
Și pe Ruși să-i prăpădim.

Cântatul nostru încă dela început a atras la noi pe un subofițer rus, prizonier de război. El e român din Basarabia.

— Fraților, — zice el — să aduc și eu niște Moldoveni, ca să cânte și ei.

Noi, firește, cu bucurie ne-am învoit la aceasta.

Subofițerul s'a îndepărtat și după câteva minute s'a întors cu vre-o doisprezece Moldoveni. Aceștia sunt bucătari și fiind ei oameni de treabă, pot umbra fără escortă.

Câtă vreme am cântat noi, Moldovenii nu mai știau ce să facă de bucurie, de fericire. În

Unul câte unul, cad stâlpii, povătuitorii și cărturarii neamului în floarea vieții, ca falnicii brazi răsturnați de viforul ucigător; în cete pică slujbașii oastei, sămburele și seva poporului, cari trebuiau să dea nouă viață și proaspătă putere neamului nostru.

Iar noi cei rămași acasă, zi de zi și ceas de ceas asistăm la aceasta tragedie mondială, sleiți în puteri și în cea mai oarbă neputință; imaginăm ni se înfățișează această priveliște îngrozitoare în care popoarele se sfarmă și se nimicesc, și îndurăm toată amarăciunea durerilor pentru iubitul nostru popor.

Durerile sunt mai pronunțate, pentru că în aceste vremuri de grea încercare, iubirea reciprocă în marea noastră familie românească a crescut și a luat dimensiuni uriașe răsfrângând în inimile noastre tot chimul și toată osânda ce a căzut peste ea. Nu este mirare, căci cu toții am trecut prin toate fazele, ce pot sdruncina sufletele muritorilor; cu fețele istovite și cu ochii umezi de lacrimi, luat-am parte la înfricoșatele despărțiri, iar după ce moartea a luat sceptorul și a început cruda sa stăpânire tremurăm neconținut cu fiorul în inimă, pentru toți, cari stau zid de apărare pe pământul strămoșesc. Trăind, îndurăm toate chinurile și murim de atâtea ori cu cei ce se pierd în neantul vecinicii „ca eroi pe câmpul de onoare”.

O femeie! Groaznică amarăciune apasă trupul și sufletul tău precum scrie psalmul lui David: „Pe fiii voștri i-a uscat inimile, că pâine a mâncat ca cenușa și beutura cu plângere amestecată!” iar tu ai priveghiât ca o pasăre singuratecă și în puterea devotamentului sufletul tău licărește transfigurându-te în adevărată mucenită.

Nu este însă vreme de plâns și de tânguire, trupurile lor sunt departe și în tovărășie se așează în groapa imensă pe pământul străinat, dar sufletele lor se ridică în cete la tronul Tatălui ceresc în dreapta sa, pentru că și-au răscumpărat acest drept cu jertfa sângelui lor.

Datorința noastră este să știm să venerăm memoria acestor bravi eroi, întrucât se va putea mai mult. Noi după ce am dovedit că nu suntem numai spectatoare indolente în această peire a neamurilor, desfășurând marea activitate caritativă, săvârșită până în timpul de față, avem încă o mare misiune de pietate pentru viitor, avem datorința de a îngriji de *copilașii orfani și săraci*, ai celor ce și-au jertfit viața.

Pare că din vreme bunul D-zeu ne-a arătat calea îndrumării, fiindcă în această presimțire Uniunea femeilor române din Ungaria s'a constituit și a proiectat înfăptuirea marelui orfeli-

nat. Și aceasta mare operă de binefacere se va ridica prin zelul și energia femeii române, îndată ce se va potoli furia noroadelor. Până atunci însă fiecare din noi, fiecare femeie română cu inimă să se considere ca muma acestor copii părăsiți, ajutorându-i cu fapta și cu cuvântul, ca să nu cadă pe mâni nemiloase și străine expuși la peire trupeză și sufletească.

Iar neamul întreg le datorește acestor eroi cultul cel mai pios întru vecinică amintire. Nici unul din numele lor să nu se uite și să nu se piardă; să se știe că în gloate s'au dus și s'au răpus în sfânta credință și nădejde, că vor ameliora soarta neamului lor.

Astfel fiecare biserică și bisericuță să anine pe zidul ei ca o icoană sfântă *placa comemorativă* pe care se va insera numele tuturor fiilor săi, jertfiți pe câmpul de luptă; să fie cetiți și pomeniți la toate slujbele și fiecare străin cel ce se va abate vre-odată să știe și să cunoască numele lor.

Fiecare parohie să poarte un registru anuit despre acești fii sufletești morți cu glorie, adunând pe cât se va putea și date biografice și de unde se vor putea obține și fotografii, cărturarii neamului nostru să constituie *Albumul eroilor români*, care va rămânea de veci întru pomenirea lor.

Iară pe lângă cimiter și monumente particulare neamul nostru să le ridice eroilor *marea lespede de stâncă monumentală* așezată într'un loc tradițional al țării noastre. Pe această lespede să se înscrie cu litere de aur, numele tuturor eroilor români răpuși în jertfa devotamentului, și an de an să pelerinăm cu toții la acest mausoleu simbolic, iar după noi generații să venereze până în veac numele acestor glorioși luptători, rămânând totodată cea mai vădită dovadă de vitejie, cu care s'a distins și deastădată poporul român, spre fala și mândria urmașilor noștri”.

Importanța stăpânirii Prutului.

II.

În prezent există un foarte restrâns trafic de cereale pe cursul Prutului, dar mișcarea vaselor încărcate se poate face de obicei numai vre-o 3 luni pe an și numai pe o scurtă distanță din cauză că pe cursul inferior în timpul apelor mici se formează bancuri, peste cari trecerea unui vas încărcat este exclusă iar pe cursul superior apa e prea puțin adâncă în orice timp al anului, deși volumul de apă ar fi

ochii lor ardea un foc viu, în foc mistuitor.

Li poftim să cânte și ei.

— Fraților, noi nu știm să cântăm ca d-voastră. În țara Muscalului nu-i iertat să se cânte cântece naționale, — zice unul dintre Moldoveni.

Acuma, cu toții sunt triști, abătuți. De pe fețele lor se poate ceti că sunt cuprinși de durere, că li-e greu, li-e rușine, că ei nu știu să cânte ca noi.

— Cântați vre-o doină, — zicem noi cu toții. Moldovenii privesc în pământ.

— Noi numai cântece bătrânești știm să cântăm.

În ochii ostașilor noștri strălucesc fulgere de mânie împotriva Muscalului.

Unii strâng din pumni, alții scrâșnesc din dinți, blastămă.

— Cântați, fraților, așa cum știți.

Moldovenii se apucă cu mâinile pe după grumaz și încep să cânte.

Iată, în întregime, cântecul lor „bătrânesc”:

Frunzișoară și-o scumpie
M'am suit în deal la vie,
Mă uitam în Slobozie*)
Și priveam casa pustie
Și femeia 'n văduvie
Și copiii 'n sărdcle,
Și oamenii în băttăle.

Și-am zis verde și-o maslină
Când e ziua de hodină
Eu șterg pușca de rugină.
Și-am zis verde lemn uscat
Când e ziua de serbat
Stau în pușcă răzimat
Și de nescealnici**) muștrat

Și-am zis verde și-o săcară
Prutule apă vioară,
Facete-i neagră cerneală
Să te strâng grămădioară
Să te scriu pe-o hârtioară
S'o trimit la maică 'n țară
Să-mi dea bani de cheltuială
Și strale de primeneală
Și cal bun de călărie
C'am să merg la băttăle.

Melodia acestui cântec e tristă, trăgănată. La zece ore seara, trebuia să se schimbe sentinelele.

Cu toții eram triști, gânditori.

De pe fețele noastre se putea citi gândurile ce ne frământă.

Cu toții noi, cei de aici, am zis:

— Trebuie să biruim pe Muscal!

Iar de pe fețele Moldovenilor, puteam ceti gândul lor:

— Să vă ajute, Dumnezeu, fraților!...

Apoi ne-am despărțit. —

Alex. Tintariu.

*) asaltăm.

*) Comună în Basarabia.

**) Ofițeri ruși.

suficient pentru a purta vasele, dacă albia râului ar fi canalizată.

De regulă traficul pe Prut se face cu vase de mică capacitate, variind între 10—20 vagoane, însă în ultimul timp Serviciul Navigației Fluviale Române, a construit vase de fier cu o capacitate de 30 de vagoane, cari mulțumită modelului lor de construcție pot ajunge chiar acum fără nici o lucrare specială în albia apei până la Fălcu și mai sus chiar. Prin lucrări de dragaj și canalizare în albie s'ar putea forma pentru prezent un canal navigabil pe o lățime de 10 metri și adâncime de cel puțin 6 picioare sau 2 metri, ceea ce ar permite plutirea unui vas încărcat cu o cantitate mai mare încă decât 300 de tone sau 30 de vagoane.

Acest canal ar putea fi construit pentru prezent fără multă greutate pe toată distanța dela gura Prutului până la Ungheni, în dreptul podului de cale ferată ce leagă Iașul cu Basarabia. Pentru mai târziu, după terminarea lucrărilor preliminare, se va impune canalizarea mai regulată a râului în scopul de a se da cursului apei o linie mai dreaptă, îndepărtându-se numeroasele cotituri. Tot atunci va fi necesară prelungirea canalului navigabil dela Ungheni în sus până la hotarul țării.

În acest fel s'a lucrat în Dunăre, unde îmbunătățirile nu mai erau la discreția Rusiei ci erau în mâna comisiunii internaționale a Dunărei, care în cursul celor aproape 6 decenii de muncă, a săvârșit uimitoare progrese. Porțiunea Dunărei între Brăila și Sulina în urma canalizărilor executate de C. E. D. (Comisiunea Europeană a Dunărei) a devenit navigabilă pentru vasele maritime de mare capacitate, ceea ce a dus dezvoltarea exportului nostru în general și dezvoltarea portului Brăila în special.

În timp ce acum 50 ani din cauza adâncimeii neregulate Dunărea era accesibilă numai pentru vase cu o adâncime în apă de 15 picioare cel mult, acum vapoare de mare capacitate (600 vagoane) cu o adâncime de 22 picioare se sue cu siguranță până la Brăila.

Serviciul de dragaj se face cu conștiințiozitate și imediat sunt înlăturate obstacolele ce se ivesc din când în când în unele locuri.

C. E. D. a executat serioase lucrări de scurtare și îndreptare a cursului Dunărei, ceea ce face ca drumul între Brăila și Sulina să fie scurtat cu aproape jumătate de zi de călătorie.

Brăila, pe lângă avantajul de a fi față de orice punct al Moldovei la distanță egală cu Galații, se găsește față de orice parte din Muntenia cu 33 km. mai aproape decât Galații; aceasta a făcut ca mai tot comerțul de cereale să se concentreze la Brăila, unde se opresc și toate transporturile venind pe Dunăre atât dela schelele noastre cât și dela cele bulgărești.

Cele mai multe operațiuni de cereale se fac la Brăila de unde parte din mărfuri sunt îndreptate spre Sulina, foarte puține însă spre Galați, așa că acest de pe urmă port pierde mereu din importanța lui.

Chiar importul de mărfuri străine, care altădată se făcea numai prin Galați, se îndreaptă acum în mare parte tot la Brăila, așa că și în această direcțiune portul Moldovei regresează.

Portul Galați (de care ne vom ocupa pe larg în alt articol) va primi un foarte puternic stimul prin înființarea unei navigațiuni regulate pe Prut, ceea ce va da acestui important oraș al Moldovei viața și importanța de altădată.

Avuția națională a României.

II.

— Pădurile, pescărie, minele. —

Continuăm a reda după constatările făcute de d. Dr. I. N. Anghelescu, estimățiunile relative la valorile cari reprezintă avuția națională a României.

Pentru a stabili productivitatea anuală a pădurilor nu trebuie să presupunem o exploatare totală, ci numai acea exploatare, pe care o permite perioada medie de revoluțiune a pădurilor. Altfel, productivitatea nu s'ar mai menține aceeași, și deci n'am mai putea calcula valoarea fondului, pe baza producției. Revoluțiunea pădurilor este foarte diferită, după speciile de lemne. Astfel la reșinoase e cam de 120 ani, pe când la lemnele ordinare de foc de 20—25 ani. Pentru calcularea producției anuale au luat o revoluție medie a pădurilor exploatare la noi de 40 ani.

Suprafața păduroasă în România fiind la 2 jum. milioane ha., iar revoluția medie de 40 ani, urmează că s'ar putea exploata anual 62.500 ha. Pretuind numai lemnul unui ha. cu 800 lei, am ajunge la o valoare de 50.000.000 lei pentru lemnul pus în consumație anual. Dacă am capitaliza venitul acesta cu 5 la sută, am obține o valoare a lemnului pădurilor noastre cam de 1 miliard. Adăogând la aceasta și prețul pământului celor 2 jum. milioane ha., — în cea mai mare parte pământ bun de cultură, dacă s'ar defrișa — cam 2 miliarde lei, putem estima valoarea lemnului pădurilor din România și a terenurilor ocupate cu păduri la suma de 3 miliarde lei.

Dacă cifra medie a revoluțiunii pădurilor, precum și prețul mediu pe ha. al lemnului nu sunt cele mai exacte, ele pot fi corectate și valoarea totală schimbată, dar cred că aceasta e metoda cea mai firească de estimățiune.

Pentru pescărie am socotit un venit anual, aproximativ de 4.000.000 lei, conform datelor pe cari le cunoaștem cu privire la veniturile date de Administrația pescăriilor statului. Acest venit ar corespunde la un fond în valoare de 100.000.000 lei.

Între bogățiile naturale trebuie puse și minele. La calcularea acestei avuții, nu trebuie să ținem seamă de zăcămintele probabile ale diferitelor produse minerale, fie pentru că acestea nu se pot stabili precis cantitativ și calitativ, fie pentru că adesea nu se pot exploata, cu toată siguranța prezentei lor, și în acest caz nu mai sunt valori actuale. Dimpotrivă, în calculul făcut aici, am luat în considerare minele exploatare.

Este însă o dificultate. În exploatarea miniere nu se poate vorbi de fixarea unei perioade de revoluțiune, ca în exploatarea forestieră. Așa încât, la calcularea valorii fondurilor miniere pe baza producției anuale s'ar putea aduce obiecția că minele se epuizează, nu se mai refac și nici nu au o forță neatinsă de producție, ca pământul veșnic ameliorat.

Cu toate acestea, bogățiile noastre miniere principale, — ca petrolul, sarea, etc., — par să sunt în cantități, cari se pot socoti inepuizabile pentru multe generații viitoare. Așa că, ceea ce se exploatează anual se poate considera ca produs al unui fond fix.

Valoarea producției miniere în România în 1911, după *Statistique de la production minière en Roumanie*, publicată de I. Tănăsescu, era de 65.099.027 lei. Producția minieră crește mereu, încât se pare că ea nu a ajuns maximum ce se poate extrage cu o rentabilitate destul de ridicată. Astfel că putem lua valoarea acestei producții miniere anuale — fără să mai o micșorăm cu costul de producție — și pe baza ei putem calcula valoarea fondului minier din România. Făcând capitalizarea tot cu 5 la sută, valoarea fondului minier al României se ridică la cifra de aproximativ 1.300.000.000 de lei.

Pe lângă bogățiile naturale, avem bogății rezultate din munca acumulată a oamenilor, un fel de concretizare a activității lor economice. În primul rând vin construcțiile de locuințe și instituțiuni, sau ceea ce se numește proprietate urbană. Nu există nici o posibilitate de evaluare directă a construcțiilor, întrucât lipsesc cu desăvârșire datele statistice privitoare la numărul și valoarea caselor. După evaluările făcute de ministerul finanțelor cu ocazia impunerii venitului funciar urban, așa cum sunt făcute în *Proiectul de lege pentru înființarea impozitului asupra venitului* din 1910, rezultă că venitul funciar al proprietății urbane ar fi de 69.625.502 lei sau aproximativ 70.000.000 lei. Capitalizând acest venit cu 5 la sută, obținem o valoare de 1.400.000.000 lei pentru proprietățile urbane. La aceasta nu se cuprind construcțiile publice, așa încât putem considera, că valoarea totală a proprietăților urbane este cam de 1 jum. miliard.

O altă bogăție, care este opera muncii omenești, o formează căile ferate și flota. Pentru calcularea acestor valori, am socotit un venit net aproximativ pentru căile ferate de 40.000.000 lei, cum rezultă din bugetul pe anul trecut. Capitalizând acest venit cu 5 la sută, am ajunge la o valoare de 800.000.000 lei pentru căile ferate române. Suma aceasta nu este departe de aceea, care rezultă din totalizarea sumelor cheltuite dela început pentru construcții noi în căile ferate. După *Anuarul statistic* din 1912, suma totală a acestor cheltuieli până în 1911 era de 976.0204.363 lei. Adăogând la această sumă costul parcului de vapoare ale serviciului maritim român până în 1910, peste 15.000.000 lei, am putea estima valoarea mijloacelor de transport pe uscat și pe apă la peste 1 miliard de lei.

Cea mai mare greutate se întipănește însă în estimarea sumei valorilor din industrie și comerț.

Președintele camerei italiene împotriva Austro-Ungariei.

— O scrisoare către Barzilai. —

Berlin, 23 Iulie.

Președintele camerei italiene *Marcora*, — după cum anunță „Berliner Tageblatt” — adresat o scrisoare către *Barzilai*, numit

— ministru —

în care face interesante descoperiri despre antecedentele războiului italian.

Marcora declară, că a luat atitudine pentru pornirea războiului împotriva Austro-Ungariei, fiind convins că acest războiu e o datorie națională și o condiție fundamentală, indispensabilă pentru interesele naționale ale Italiei.

Aliații noștri din acel timp — spune *Marcora* — nefiind aplicați să dea atențiune justelor noastre postulate naționale, am propus încă cu luni înainte de începerea operațiunilor, ca să ne pregătim din toate puterile în cel mai perfect acord și cu cea mai deplină energie pentru războiu. Când, după dimisia lui *Salandra*, regele mi-a oferit formarea cabinetului; n'am primit, căci eram de convingerea, că întreruperea și numai pe un scurt timp a continuității guvernării ar produce mare neliniște în țară și intervenția noastră de partea triplei antante ar fi suferit în tot cazul o amănare.

Aceasta ar fi dat prilej acelor, cari nu cunoșc felul de gândire nobil al regelui, precum și asmuțătorilor, ca să-și continue munca lor de șobolani. Am propus deci regelui să nu primească dimisia lui *Salandra*. Acest sfat constituțional a împiedecat ca clicele și intriganții să-și poată continua manoperile, arătând însă totodată ca un far calea, care are să o urmeze Italia.

Viena. — Agenția *Stefani* publică un comunicat oficial, care spune că șeful statului major italian, *Cadorna*, neagă că ar fi făcut declarații că Italia nici când nu va pași împotriva Austro-Ungariei, dacă aceasta nu va ocupa Lovcenul și nu va tulbura echilibrul în Marea Adriatică, care declarație e atribuită lui și despre care s'a făcut amintire în telegrama publicată în Cartea roșie austro-ungară, adresată în 4 August de ministrul de externe contele *Berchtold* ambasadorului austro-ungar la Roma. Față cu aceasta se constată, că șeful statului major italian, *Cadorna* a făcut această declarație literal în 3 August atașatului militar austro-ungar. *Cadorna* întreat de colonelul, contele *Szepczycki*, că neutralitatea armată a Italiei e îndreptată oare împotriva Austro-Ungariei, a mai răspuns cu acest prilej, că în nici un caz nu e vorba de așa ceva și Italia nici când nu va exploata acest prilej, când Austro-Ungaria e angajată în altă parte, să-i răpească provinciile. Din Tirol pot fi duse în liniște trupele și nu trebuie să se dubiteze de loialitatea Italiei.

Comunicarea atașatului militar italian la *Viena*, desdemnițată de Agenția *Stefani*, că războiul împotriva monarhiei va fi numai o plimbare militară, guvernul italian a folosit-o mai târziu ca mijloc de agitație pentru războiu.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 23 Iulie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rusesc: În Polonia, în Wolhînia și la cursul superior al Bugului lupta continuă. Inamicul a dus în luptă forțe foarte mari împotriva sectorului dela Bug dintre *Kamionka-Strumilova-Krystinopol-Sokal*, pe țărmul de răsărit al râului construind noi câteva pozițiuni de cap de pod, și în unele puncte s'a apropiat la distanță de 300 pași dela tranșeele noastre, iar în alte puncte s'a dat luptă piept la piept. I-am respins pe Ruși pretutindeni cu mari pierderi. La miezăzi-răsărit dela *Sokal*, batalionul de vânători Nr. 10 ce poartă numele *Kopal* a capturat cu prilejul unui atac executat cu iscusință în flancul inamicului, 3 ofițeri și 340 soldați de rând. La mieznoapte-apus dela *Grubiesov*, forțele germane au câștigat esențial teren. Între *Bistrița* și *Vistula* trupele arhiducelui *Iosif Ferdinand* l-au scos pe inamic din *Belyce* alun-gându-l dincolo de *Wonow*. La apus de *Vistula*, în jos de gura *Pilitei* aliații au înaintat până la riu și până

la brăul de forturi dela Ivangorod. Lângă Kozenice, trupele noastre luptă încă cu ariergardele inamice. În celelalte părți ale frontului situația e neschimbată.

Pe frontul italian: În circumscripția Goriziei lupta încă nu s'a terminat. Italienii au continuat ieri împotriva capului de pod dela Gorizia un foc moderat. Atacul întreprins împotriva muntelui Sabotino l-am respins. În fața Podgorei zac cu sutele cadavrele soldaților inamici. Trupele noastre țin în stăpânire, (fără excepție pozițiunile originale ale capului de pod. Cu prilejul respingerii numeroaselor asalturi ale inamicului s'a distins iarăși în chip deosebit landvehrul din Dalmația. Pe marginea platoului Doberdo, continuăm a lupta. Împotriva sectorului Peteano-Sdraussina, Italienii au întreprins ieri noapte trei atacuri. Aceste atacuri le-am respins. Tot așa a eșuat și încercarea inamicului de a străbate mai aproape de tranșeele noastre dintre Sdraussina și Polazzo. Toate atacurile mai recente ale inamicului lângă Seltz și Vermegliano, precum și împotriva muntelui Corsich, au fost zadarnice, ca și cele anterioare. La cursul de mijloc al Isonzo-ului s'au dat numai lupte de artilerie. În regiunea Krnului, trupele noastre au respins ieri, azi noapte și azi dimineață mai multe atacuri ale inamicului. În regiunile de graniță din Carintia și Tirol nu s'a întâmplat nimic esențial. Atacul Italienilor întreprins azi noapte împotriva Monte Piano a dat greș, în multe puncte continuă însă.

Berlin, 23 Iulie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: La mieznoapte și miezăzi-apus dela Souchez am respins atacurile inamicului executate cu granate de mână. În Champagne, în regiunea Perthes am executat explozii întinse și am ocupat marginile gropilor de explozie. În Bois de Pretre a dat greș un atac al Francezilor. În Vosgi lupta continuă. La mieznoapte dela Münster, Bavarezii și vânătorii de Mecklenburg au câștigat atacul întreprins împotriva liniei Lingenkopf-Barrenkopf, în lupte violente date din apropiere în fața pozițiilor și în pozițiunile proprii, capturând cu acest prilej 2 ofițeri și 64 vânători alpini. Pe Reichsackerkopf, au atăcat deasemenea zădarnic. Lângă Metzeral i-am scos pe Francezi din o pozițiune avansată, pe care apoi pentru ca să evităm pierderi am părăsit-o conform programului. Ca răspuns la bombardarea în mai multe rânduri a Thiaucourtului și a altor localități ce se găsesc între Meusa și Mosela, artileria noastră a deschis ieri focul împotriva Pont a Moussonului. Aviatorii noștri au atacat ieri în Champagne triumful căilor ferate dela St-Hilaire și a siliit pe aviatorii inamici să se retragă. Ei au mai aruncat bombe și asupra casarmei din Gerardmer. În luptă aeriană dată deasupra Confias am nimicit un avion de războiu inamic.

Pe frontul oriental: În Kurlanda îi urmărim. găsindu-ne mereu în luptă, pe Rușii ce se retrag spre răsărit. În aceste lupte am capturat ieri 6550 Ruși, 3 tunuri, multe chesoane și culine de câmp. Trupele noastre au străbătut mai aproape de Narew și capul de pod dela oraș. În fața Rozanului am ocupat în asalt cu baioneta localitatea Milyuny și construcția fortificată dela Syg. În acest din urmă loc am capturat 290 Ruși. Ieșirile Rușilor din Nowogeorgiewsk în cursul nopții n'au reușit.

Pe frontul sudoriental: În pădurea ce se întinde la Granița pe țărmul apusean al Vistulei (la miezăzi-răsărit dela Kazimierz) lupta cu ariergardele rusești continuă. Trupelor aliate le-a reușit să înfrângă între Bug și Vistula, în diferite puncte, rezistența viguroasă a inamicului și să-l silească a se retrage. Pierderile sângeroase ale Rușilor sunt extraordinar de mari.

(Lingenkopf și Barrenkopf se găsesc la 3—4 chlm. la mieznoapte dela Münster. Granița se găsește la 10 chlm. la miezăzi dela Ivangorod.)

Ingrijorările Italiei din cauza situației din Balcani.

Petrograd. — „Nowoje Wremja” scrie: Regele Victor Emanuel a trimis țarului un autograf, prin care-i propune, să facă urgent concesiuni României, pentru că intervenția armată a ei, e absolut necesară.

Atitudinea Greciei.

Atena. — Ziarul „Nea Himeră”, guvernamental, crede că revenirea dlui Venizelos la putere, trebuie amânată, deoarece aceasta revenire coincide cu nouile propuneri ale Angliei.

Aceste propuneri se pot rezuma astfel:

1. Cooperarea prin Tracia a Greciei cu Anglia contra Turciei.

2. Debarcarea în acest scop a 10 divizii engleze (150 mii oameni) la Tesalonic.

3. Apoi Bulgaria va fi invitată sub amenințarea să i se declare război, fie de a coopera cu Grecia și Anglia, fie să lase liberă trecerea trupelor aliate pe teritoriul ei.

Pe frontul bucovinean e liniște.

Predeal. — „Universul” anunță din Marmornița: Pe frontul bucovinean nu s'a întâmplat nimic nou. Pretutindeni domnește liniște completă. O parte mare a armatei rusești se retrage către Basarabia, unde îi sosesc întăriri.

Un trimis al regelui Angliei la regele bulgar.

Sofia. — Marți seara a sosit la Sofia generalul englez Guons, care are o misiune specială în statele balcanice. A vizitat mai întâi Atena, s'a dus apoi la Niș, unde a stat două zile și a fost și la cartierul general, iar acum a sosit la Sofia.

Generalul călătorește ca trimis al regelui George. Va rămâne câteva zile la Sofia, unde va avea întrevederi cu oamenii politici de seamă și va fi primit în audiență de rege.

De aici își va continua misiunea la București.

Rușii au minat deja forturile Varșoviei.

Berlin. — Toate băncile din Varșovia au plecat la Moscova. Rușii au făcut toate pregătirile pentru părăsirea graniței a orașului. Toate forturile le-au minat ca în momentul trebuincios, să le poată arunca în aer.

Tratative turco-bulgare suspendate.

Salonic. — „L'Indépendant” anunță din Roma:

După știri autentice din Sofia, tratativele turco-bulgare au fost suspendate, guvernul turcerând ca Bulgaria să se alătore de Turcia în cazul că Grecia și România intră în război alături de tripla-înțelegere.

America e învoită ca Anglia să-și înarmeze vapoarele de comerț.

Rotterdam. — Lordul Cecil a adus la cunoștință în camera comunelor, că America e învoită ca vapoarele comerciale engleze, din punct de vedere al apărării, să se înarmeze. Dar la tot cazul, când vapoarele uzează de armament, arbitru internațional va trebui să constate dacă vapoarele s'au apărut numai, ori au atăcat.

Intrunirea camerei eline.

Atena. — Monitorul oficial publică amânarea întrunirii camerei pe ziua de 16 August.

Printul rus Trubetzkoi în București.

București. — Marți dimineața a sosit la București, venind din Petersburg, principele Trubetzkoi, fost ministru al Rusiei la Niș, însoțit de colonelul Uhrin din statul major al armatei ruse. În gara de nord, principele Trubetzkoi a fost întâmpinat de primul secretar al legățiunii ruse și de prefectul poliției Corbescu.

Printul Trubetzkoi va sta în capitală mai multe zile, în care timp, probabil, va fi primit în audiență de către regele Ferdinand.

Rușii s'au pregătit pentru asediarea Varșoviei.

București. — Colonelul rus Sunski scrie în „Birsevija Vedomosti” că comandamentul suprem al armatei rusești în general nu are de gând să cedeze Varșovia și nici nu a evacuat-o. Faptul e, că au fost îndepărtate din oraș anume elemente bănuite și din interese strategice nepăcute, făcându-se pregătiri pentru cazul asedierii orașului.

Rușii au aruncat la frontiera austro-ungară-basarabeiană noi rezerve. Ei atacă pe întreg frontul dela Nistru și după ce vor termina evacuarea Podoliei și Wolhyniei, vor concentra și acolo forțe în număr necesar, dela cari se așteaptă că vor oprii înaintarea inamicului sau chiar îl va respinge îndărăpt în unele locuri.

Unirea tuturor Bulgarilor.

Sofia. — Oficiul bulgar „Narodni Pravda” scrie în ultimul său număr următoarele:

— Un an întreg, Bulgaria, mulțumită politicii guvernului Radoslavoff, a stat departe de marele războiu. Astăzi, ea este cu forța sa intactă, economicște întărită. Astăzi întregul popor bulgar este unit sub lozincă: „unirea tuturor Bulgarilor”, așteptând momentul când va vorbi, când el va striga: „dați-mi tot ce este al meu”. Guvernul bulgar nu se lasă influențat de promisiuni, de laude, ori de unde ar veni ele. Guvernul bulgar este sigur că, după ce și-a îndeplinit datoria către popor, păstrând forțele lui, acest popor la rândul lui își va împlini datoria către viitor, către idealul național: O Bulgarie peste tot unde trăesc Bulgari. Bulgaria este gata să facă față ori căror evenimente. Ea nu dorește aventuri, dar va cere ce este al său.

Criza internă în partidul social-democrat german.

Berlin. — Criza internă în partidul social-democrat german și mai cu seamă în Würtemberg s'a agravat foarte mult. Trei deputați din partidul social-democrat, în frunte cu Westmayer, i-au făcut cunoscut președintelui de partid, că ies din fracțiunea veche social-democrată și vor forma o nouă fracțiune.

Italia trimite două corpuri de armată la Dardanele.

Geneva. — „Journal des Debats” anunță: Întreruperea relațiilor diplomatice italo-turcești și apropiata declarație a războiului între aceste țări, sunt a se privi ca fapte împlinite.

„Giornale d'Italia”, ziarul lui Sonnino, scrie, că Italienii au luat Tarentul ca bază de operații împotriva Dardanelor, și asta nu se poate explica, decât că Italia, după călătoria generalului Porro, s'a decis să ia parte în războiul dela Dardanele. Tarentul se va potrivi excelent ca nouă bază, pentru că are nemijlocită legătură de linii ferate cu întreaga Italia și cu întreaga Franța.

În cercurile oficiale italiene sunt informații, după cari Italia ar trimite la Dardanele două corpuri de armată.

Conslii importante la Niș.

Niș. — Ieri printul moștenitor Alexandru, primul-ministru Pașici și voevodul Putnik au avut o consfătuire de trei ore, după terminarea căreia d. Pașici a convocat consiliul de miniștri.

Generalul Wille despre probabilitatea intervenției elvețiene.

Viena. — După informațiile lui „Politische Korrespondenz” primite din Berna, a pricinuit aci mare senzație discursul foarte serios al generalului Wille, rostit la serbarea ținută cu prilejul aniversării luptei dela Sempach. În discursul său oratorul a amintit despre posibilitatea unei intervenții a Elveției în războiu.

— În această zi poporul se gândește la acel lucru grav și mare, — a spus generalul Wille, — care ne apasă și la acela foarte grav, care probabil va să urmeze și pentru noi. Jertfele aduse până acum dispar ca o nimica în fața jertfelor pe cari războiul le-ar reclama Elveției. Deși avem speranța că Elveția să poată scăpa de acest lucru foarte grav, nu putem însă să fim siguri despre aceasta. Într'adevăr ar fi un noroc nemeritat pentru noi că fiind în mijlocul furtunei să putem fi cruțați. Dacă cu toate acestea ni s'ar impune necesitatea războiului, în cazul acesta amintindu-ne de eroii dela Sempach, vom risca chiar totul și vom jertfi chiar ultima picătură de sânge pentru cinstea și libertatea patriei.

Semioficiosul bulgar despre Serbia și Grecia.

Sofia. — Semioficiosul „Narodni Prava” într'un articol de fond se ocupă de Serbia și Grecia și între altele scrie:

Cei cari fac parte din guvernul sârb uită, că nu poți trăi fără a avea vecini buni. Dacă Serbia vrea să-și realizeze idealul ei național, asta o poate face numai în cazul dacă menține relațiuni bune de prietenie cu vecinii săi. La Atena și la Belgrad ar trebui să vadă cât sunt de abandonăți și că în Bulgaria nu este nimeni care să le vrea răul.

Manevrele flotel grecești.

Sofia. — După un comunicat semi-oficial grec, în zilele cele mai apropiate flota greacă își va începe manevrele în regiunea insulelor Dodekanesos.

Bulgaria și România trebuie câștigate cu orice pret.

Paris. — Presa continuă acea campanie a cărui scop e să înduplece diplomația quadruplei-înțelegeri, pentru ca făcând concesii, să câștige pe partea ei statele balcanice. În „Gaulois” deputatul Delafosse scrie, că aliații n'ar fi trebuit să înceapă acțiunea la Dardanele, înainte de a-și fi câștigat sprijinul Bulgariei, pentru că aceasta e prima condiție a succesului. Bulgaria a pretins Kavalla și asta ar fi trebuit să i se dea, chiar și în paguba Greciei. Trebuia încă să i se dea ei Macedonia-sârbească iar pe Grecia și Serbia ar fi trebuit s'o despăgubească în alt fel, de pildă, Serbiei ar fi trebuit să i se dea Albania cu câteva porturi adriatice... Cu orice pret trebuie câștigată intervenția Bulgariei. „Figaro” de asemenea sfătuiește diplomația, să facă tot ce se poate pentru a ajunge la o înțelegere cu România.

Înțelegere cu România.

Rotterdam. — „Times” scrie: Prințul Hohenlohe, a cerut la București guvernului, să permită trecerea munițiilor destinate Turciei, în schimb Germania îi va da României acele muniții, pe cari le-a comandat înaintea izbucnirii războiului și cari au fost reținute.

Apel

către locuitorii patrioți ai orașului liber re-gesc Arad.

Dușmanii noștri doresc să pricinulască pagube grele conducerii armatelor noastre prin impledecarea importului metalelor.

Acțiunea patriotică pentru adunarea metalelor în scopul războiului sub protectoratul Exc. Sale ministrului de războiu are ca țintă pararea acestei lovituri perfide.

În posesiune particulară se găsește în țara noastră încă multă cantitate de metal, lucrat în diferite obiecte de folos, poate chiar și în diferite camere de vechituri, în podurile caselor și în camerele culinare.

Adunând laolaltă aceste obiecte de metal și pănuindu-le la dispoziția patriei, contribuim în mare măsură la înfrângerea dușmanilor noștri.

Cetățeni! Mă adresez vouă! Dați și Voi toate obiectele de casă, culinare, de lux, și alte obiecte, de cari vă puteți lipsi, lucrate din aramă, aramă galbenă, bronz, aramă roșie, cositor, ținc, nickel, plumb, antimon și aluminu.

Chiar și la aparență cea mai mică dăruire are o mare valoare!

Adunați deci în măsură cât mai mare și dați pentru apărarea patriei, de ceea ce nu mai aveți lipsă! Nime să nu rămână îndărăpt în nobila emulare! Să arătăm că cetățenii ungari jertfesc tot ce au, pe altarul patriei!

Să nu ne restrângem numai la dăruirile noastre, ci să-l îndemnăm și pe cunoscuții noștri la această dăruire nobilă și patriotică.

Suntem convinși, că locuitorii patrioți ai Aradului, cari au dat în acest războiu o strălucită pildă de cea mai credincioasă împlinire a datoriei, se vor arăta demni de sine prin dăruirile lor.

Între 26 și 31 c. vom trimite două trăsuri, cari vor merge din stradă în stradă și vor aduna dăruirile. Pornirea acestor trăsuri și apropierea lor, conform programului, se va semuala cu sunet de trîmbiță.

Trăsurile vor parcurge în

26 Iulie: străzile Csutora, Utterem, piața Szt. Péter, străzile Csernovits și Ovári ut;

27 Iulie: străzile Kapa, Teleky, Deák Ferenc și Petöfi;

28 Iulie: străzile Széchenyi, Vécsey, Magyar și Borona;

29 Iulie: străzile Sarló, Nagy Sándor, Dessewify, piața Ferencz, străzile Karollina și Maros;

30 Iulie: străzile Maros, piața Boros Béni (partea din dreapta) piața Béla, Nagyvárad ut, Vasut și partea de oraș la dreapta dela drumul de fer;

31 Iulie: piața Boros Béni (partea din stânga), piața Béla, Nagyvárad ut, Vasut, Pécskal ut, Vásártér ut, strada Vágóhid și părțile de oraș la dreapta dela acestea;

1 August: cartierul VI;

2 August: cartierul VII.

Comandamentul pieței militare.

INFORMAȚIUNI

Arad, 24 Iulie 1915.

Promoțiune. În vederea îndelungatelor servicii bune, pe cari le-a adus bisericii și neamului, în deosebi culturii naționale române, — Precuviosia Sa, protosințelul *Dr. Eusebiu R. Roșca*, directorul seminarului „Andreian”, a fost înaintat, Duminecă, la sfânta liturghie, la înalta demnitate de *arhimandrit*, din partea Excelenței Sale, a Înaltpreașfințitului nostru arhiepiscop și mitropolit *Ioan Meșianu*. Ceice știu să aprecieze *munca și corectitatea*, însușiri omenesti atât de rari în zilele noastre, se vor bucura, cu noi împreună, de aceasta binemeritată înaintare. — (Tel. R.)

Cafitățile militare ale regelui Ferdinand al României. Într'un articol publicat al „Universului” și intitulat „Statmajorul armatei”, în care vorbește despre comandamentul, direcțiunea și administrațiunea armatei, distinsul *general Crăinceanu* scrie între altele:

„...Cunoșc perfect pe suveranul nostru. Încă de când eram colonel, am avut onoarea a conduce unitățile sau a asista la manevre sub comanda sau direcțiunea M. Sale, fie ca comandant, fie ca șef de statmajor, fie ca ministru de războiu. Mi-a cîntat lucrări importante originale, m-am studiat ordine, critici și proiecte personale în timp de 15 ani.

Pot să afirm dar în cunoștință, că Suveranul nostru posedă daruri și talente naturale militare, cari îl fac adevărat general și adevărat comandant de căpetenie, cu toată facultatea de concepțiune în războiu.

Acest adevăr este cu atât mai prețios, cu cât se știe, că în toate armatele majoritatea comandantilor posedă capacitatea — dobândită prin cultură și practică — dar puțin au talentul și darul natural militar...”

„Biruinta Ardealului”. Ziarul bucureștean „Dreptatea” ocupându-se de răvașul de pe câmpul de războiu, al bravului nostru sergent-major *Gh. Todea*, răvaș apărut și în ziarul nostru, în care se descrie cum a vorbit româneste moștenitorul de tron austro-ungar cu militarii români din regimentul 63 de infanterie, — face următoarele reflexiuni, sub titlul de mai sus:

„E o biruință pentru copiii Ardealului. Biruința a avut două momente decisive: când „Deșteaptă-te Române” a trîmbițat victoria austro-ungară pe ulițele Lembergului cucerit și când „Mădița împărătească” a vorbit în graiul românesc soldaților români. Limba românească a cucerit dreptul viu la existență nu prin vre-o lege sau prin vre-o intervenție parlamentară — ea s'a impus izbânditoare, ea și-a luat dreptul ei de a fi din sângele care a curs generos pe câmpiile Galitiei, pe plaurile românești ale Bucovinei. E aceasta, victoria adevărată, sigură, cu neputință de falsificat a sufletului românesc. Așa, eu o spun, — așa fratilor Ardeleni, cari vă jeliți aici în regat, că Ardealul e cimitir, aflați prin răvașul lui Gh. Todea, că în cimitirul acesta și nu într'o întrunire publică, la Arenele romane, s'a făcut isprava cea mare: recunoașterea de fapt a drepturilor la viață a neamului românesc din Ardeal”.

Oișteri români decorați. Căpitanul *Teodor Serb* și sublocotenentul *Ioan Braia*, ambii dela regimentul de infanterie numărul 33 din Arad, au fost decorați cu *Crucea militară pentru merite clasa III*, cu decorația de războiu, pentru purtarea vitejească în fața dușmanului.

Torpiloare ruse la Mangalia. Caicul bulgar „Devna”, încărcat cu petrol, părăsind Mangalia și îndreptându-se spre Burgas, a fost ajuns în larg de două torpiloare rusești. Bombardat de cele două vase de război, caicul, care era proprietatea dhui Tănase Nangra din Varna, a fost scufundat. Nu se știe dacă oamenii cari îi formau echipajul au fost salvați.

După alte informații, se pare că flota rusă exercită un riguros control pe Marea Neagră, pe unde se făceau unele contrabande pentru Turci.

Mari manevre bulgare, au loc acum sub comanda supremă a țarului Ferdinand la Nevrokop, în Bulgaria nouă. Turcia e reprezentată la aceste manevre prin doi oișteri superiori.

Moștenitorul de tron vine la Budapesta. Ziurul „Az Est” e informat, că arhiducele Carol Francisc Iosif, moștenitorul de tron, va veni la Budapesta, la începutul unei viitoare. Venirea moștenitorului urmează la dorința monarhului, care în acest fel dorește să-și dea expresie dragostei și recunoștinței față de națiunea maghiară, pentru strălucitele acte de eroism și jertfe săvârșite pe câmpurile de luptă.

Greva din Bridgeport a încetat. Din New-York se anunță: Mașiniștii fabricelor de muniție din Bridgeport au reluat lucrul, deoarece proprietarii au împlinit pretențiunile muncitorilor.

Japonia fabrică arme pentru aliații săi. Din Rotterdam se anunță: Fabricile de arme din America nu sunt în situație să poată lifera la vreme materialul de artilerie și de aceea aliații au comandat în parte material de artilerie și în Japonia. Ministrul de războiu japonez Oka — după cum se anunță din Tokio — a permis lui Taihei Compagnie, care lifera până acum numai pentru armata japoneză, ca să primească și să execute comande și pentru aliații Japoniei.

Un eveniment literar, de-o importanță care a cucerit cercurile literare pariziene e apariția în marea revistă franceză „Révue des Deux Mondes” (nrul din 1 Iulie) a unei povestiri: „Minola”, istoria unei tinere regine nefericite, povestire fantastică. Lirism melancolic, cugtare subtilă, delicată și originală senzibilitate artistică, abundă în acest juven literar, care a frapat elita literelor pariziene.

Minola e semnată de M. Sa regina Maria a României, augusta autoare a povestirilor: „Lys de la vie” și „Visătorul de vise”.

Slepurile românești rechiziționate de Bulgari. Se anunță din București: Se știe că guvernul bulgar a rechiziționat două slepuri românești, aflătoare în portul Vidin și deși o reclamațiune a fost adresată la Sofia, totuși până astăzi, proprietarii români nu au intrat în posesiunea bastimentelor lor.

Putem da oarecari lămuriri asupra stadiului, în care se află această afacere.

Guvernul bulgar invoacă drept motiv al luărei în posesiune a celor două vase românești legea de curând votată în camera bulgară, în baza căreia administrația poate face orice fel de rechiziții, chiar dacă obiectele aparțin la supuși străini. Aceasta este pare-se răspunsul ce l'a dat, în primul moment, legatiunea bulgară din București, când i s'a adus cazul la cunoștință.

E numai o aparență de legalitate, în acest răspuns și după cât știm în reclamațiunea adresată la Sofia, prin legatiunea română de acolo, s'a relevat faptul că legea de rechiziții bulgară nu a fost adusă la cunoștința guvernului român, pentru ca să uzeze de reciprocitate, față de supușii bulgari.

Acțiunea deocamdată chestiunea și sunt toate speranțele că guvernul din Sofia nu va întârzia să admită modul de vedere al guvernului român.

Ultima oră.

UN GENERAL RUS IN MISIUNE LA REGELE MUNTENEGRULUI.

Köln. — „Kölnische Zeitung” e informat din București: La Sofia a sosit știrca, că generalul rus Kaulbars, din însărcinarea țarului a plecat la Muntenegru, pentru a convinge pe regele Nichita, că Scutarii trebuie să fie neapărat evacuați de Muntenegreni, deoarece Italia a pus această condițiune triplei înțelegeri.

LUPTĂ DE 5 ORE PE FRONTUL BUCOVINEAN.

Budapesta. — Din cartierul presei se anunță: Spre nord-ost dela Cernăuți în noaptea trecută Rușii, cu forțe mari a făcut încercări să ne străpungă frontul. Trupele noastre i-au lăsat să se apropie și după 5 ore de luptă i-au respins, cu pierderi grele pentru dânsii.

JERTFEL DE PÂNĂ ACUM ALE RĂZBOIULUI.

Haga. — Pierderile beligeranților se urcă la 5 milioane morți și 7 milioane răniți.

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) **Petru Benea**, căoi Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911 — 1912

Vin alb — — —	1'00	—'90
Rizling — — —	1'10	—'92
Roșu de Miniș —	1'60	1'20
Carbenet — — —	1'40	—'—

Vinuri vechi și noi din anul 1914.

Vin alb — — —	—'80	—'70
Rizling — — —	—'82	—'72
Siller — — —	—'84	—'74

Vinul se expediază cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau imprumut pe timp de două luni.

Pentru Calitatea vinului garantez.

Bo 947

Petru Benea

prop. și neg. de vinuri

Világos (Arad m).

„IANER” cremă neunsuroasă.

Cel mai nou produs igienic pentru curățirea și înfrumusețarea pielii.

Înlătură petele galbene, bucele pricinuite de infierbințeli, sgrăbunțe și alte necurătenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mai cu succes.

1 teglă 1 cor.

„IANER” pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baturi, saloane și de zilnic folos, care acoperă încreșturile și e cu totul nestrăicătoasă în culorile: roza, albă și cremă. 1 cutie 1 coroană.

„IANER” săpun. 1 bucată 60 fileri.

„IANER” pastă pentru dinți. 1 doză 1 cor.

„IANER” apă pentru gură. Bună pentru dinții scorburoși gingii burețești, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1.60, jumătate de sticlă 80 fileri.

„IANER” esență pentru păr. Excelentă pentru înlăturarea mătreței și contra căderii părului. 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

„IANER” pomadă pentru creșterea părului. — 1 teglă 2 coroane.

„IANER” vâpșeală pentru păr pentru a colora în negru, brunet, ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e eschisă. La comanda să se noteze că părul încă runțit în ce culoare să se vâpșească negru, brunet). U. cașton 4 coroane.

„IANER” apă care face părul blond. Pentru a vâpși în timp scurt, în băl, auriu, părul blond roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 coroană.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476. Pentru înconjurarea contrafacierilor numai „Preparatele lui RUDOLF IANER” ieșite din farmacia sa ca valoare se pot căpăta la

Farmacia „MARIA AJUTĂTOARE” a lui Rudolf Ianer, Temesvár-Gyárvaros Fő-ut 72.

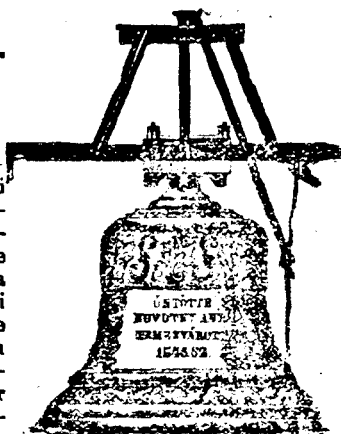

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alul

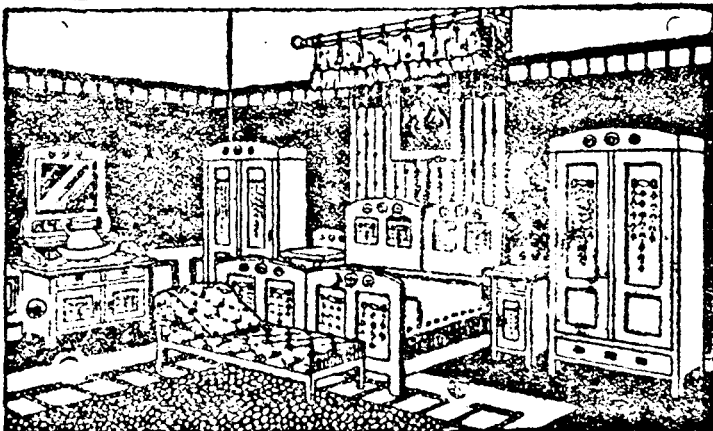
Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara-Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire CLOPOTELE GĂURITE, de dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât cel de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kgr. este egal în ton cu un clopot de 451 kgr. patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. —

Prețuri-curente ilustrate trimis gratuit.

STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile VARȘET, strada Kudritzner numărul 44—46.

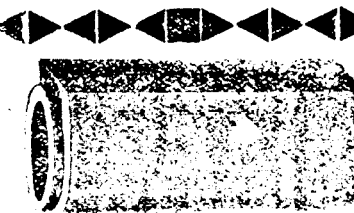
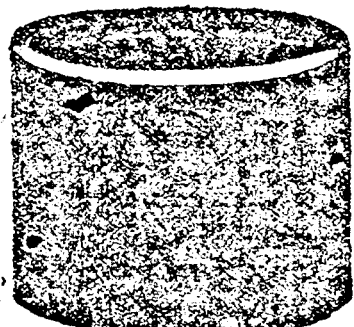

Cea mai renumită mare fabrică de mobile din sudul Ungariei (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de pianе excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut. — (Sa 113)

(ZI 2008)

FRĂȚII ZSIBRITA

Intreprindere pentru zidiri și fabrică pentru articli de ciment.

VERSECZ (Vârșet), Pancsovai-ut nrul 57.

Aducem la cunoștința On. publică că ținem permanent în depozit următoarele produse. — Vase de ciment pentru soluțiuni de peatră vânăță pentru vii, în mărime dela 200 până la 600 litri. Filtre de beton și țevi pentru canaluri dela un diametru de 10 până la 100 cm. vâlaie pentru porci și vite etc. — Primim și executăm așezări de asphalt și beton, bazine de beton de fer în toate mărimile, iesle din beton de fier, stâlpi, trepte stabile și atârănătoare din ciment sau fer lucrat artistic, canalizări, poduri și filtre precum și totfelul de lucrări în bransa de ciment și asphalt.

La cerere în persoană sau scris, stăm cu ::: plăcere la dispoziție cu oferte. :::

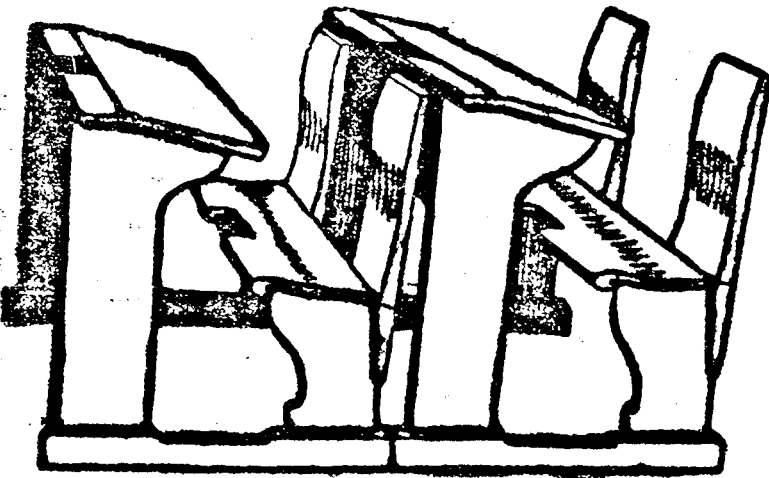
In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de ciocoladă și zaharicale pentru prețuri de fabrică. ::: In depozit: Kugler, Heller, Türth și Manner. :::

GÁBOR MIKLÓS Arad, Piața Andrassy, colțul Salacz utca Telefon 1059. Telefon 1059.

(Ga 2270)

CORNEL JUCU

mare stabiliment pentru aranjamente moderne de șeale și birseriei. :::

LUGOS,

strada Hunyadi nr. 11 și str. Corvin 9.

Telefon 24.

Ja 762

Cea mai bună apă de dinți premiată la mai multe expoziții internaționale cu cele mai mari distincții.

500 cor.

plătesc același care după întrebuințarea
apei de dinți **BARTILLAS**
— o sticlă 80 fil. — mai are durere
: de dinți sau miroasă gura. :

Ed. Bartilla-Winkler's Nachf.

:: **L. PLAN** ::

Wien, X. Goethegasse 7.

Se poate cumpăra în toate apotecile și drogheriile. Să se ceară pronunțat Apă de dinți Bartilla; pentru denunțările falsificațiilor plătesc onorar bun. În comunele în cari nu se poate căpăta această apă trimit franco 7 sticle pentru prețul 5 cor. 80 fil.

ATELIER DE CURELARIE, ȘELĂRIE ȘI COFERARIE

O RENDT G. & FEIRI W.

ODINIOARA SOCIETATEA CURELARILOR

Strada Cisnădiei 45. SIBIU, Heltauer-gasse 45.

Magazin bogat în articole pentru curățat, călărit vânat, sport și volaj, poclăzit și procovățuri, port-monee și bretele solide și alte articole de galanterie pe lângă prețurile cele mai moderate. **CURELE DE MAȘINI, CURELE DE CUSUT ȘI LEGAT SKY** (vârzobi), permanent în depozit. Toate articolele din branșele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin. Liste de prețuri la cerere se trimit franco. (O-9)

Comandele prin poștă se eșuează prompt și conștientios.

Premiat Expoziția internaț. de modă, Paris 1911: Grand Prix și med. de aur
Expoziția univ. din Roma 1911: Grand premiu și medalia de aur

La

„Croitoria universală”

I. PETRAȘCU

SIBIU, Str. Cisnădiei 30

Telefon nr. 172.

: Croitorie civilă și militară :

Mare depozit de stofe engleze și indigene, precum și totfelul de articole militare. (1845-30).

O nouă invențiune de clopote!

Clopotul rezontor brevetat

Ho 1682

este alcătuit așa că fortifică nu numai un sunet, ci și alt sunet armonie și astfel **asemenitor acordului** dă un sunet plin, puternic și sărbătoresc precum și adânc.

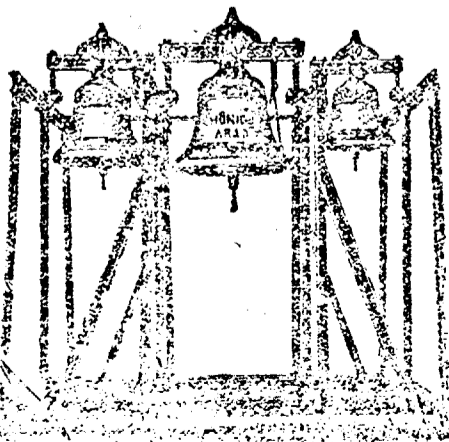
Echipamente p. clopote de fer
Staluri " " " "

Prospecte și preliminar de apese gratis.

Friederich König

fabrică de clopote brevetată

Arad, str. Rákoczi nr. 11-28.

**Pictură pe sticlă
și atelier mozaic**

pentru biserici și alte feluri de clădiri.

Adjustare cu sticlă decorativă în stil **ANTIC** și **MODERN** în cadrul de **ARAMĂ** și **PLUMB**, cu prețuri convenabile execută

RUHR és SPITZ

Budapest, VIII., Liliom-u. 28 sz.

Proiecte și prospecte gratis

(Pg 152-53)

CEASURI PENTRU BISERICI.

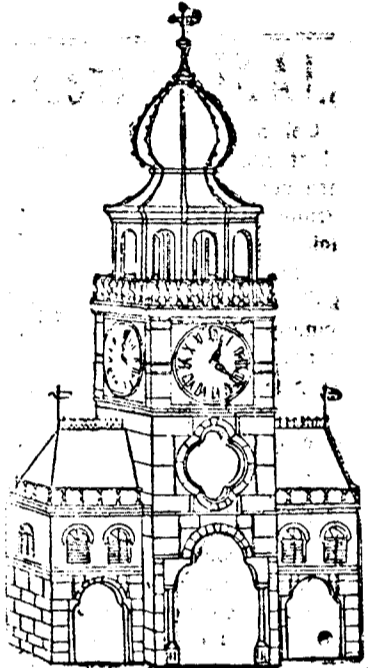
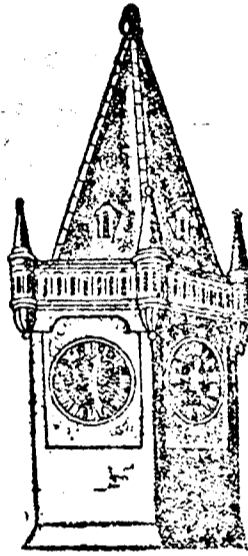
**SZÁNTHÓ
GYULA**

fabrică de ceasuri pentru biserici

NAGYVÁRAD,

Damjanich-utca 30 szám.

Oferă ceasuri pentru biserici cari se trag odată pe săptămână, odată la 8 zile și odată la zi, durabile și precise. Prețuri ieftine. Fabrică cu putere electrică. Garanție pe mai mulți ani. Preșcurent la dorință se trimite gratis. Plăci (tablă) pentru ceasuri cari luminează noaptea, executate admirabil. — Prețuri ieftine. (Sa 88)

Liferantul diecezelor gr. or. și gr. cath.

Unde

se pot cumpăra
cele mai bune și
mai elegante

PLOIERE?

Unde se pot afla noutățile
cele mai moderne — **En-tout-cas**
și ploiere pentru dame și bărbați în executare perfectă și
estetică, de calitatea cea mai bună și cele mai moderne

albituri pentru bărbați

în executare recunoscută de cea mai bună.

Cămeși de modă albe și colorate;
GULERE și **MANGETE**
albe și colorate; **BATISTE** de buzunar;
BRATELE; **CRAVATE** pentru gulere
simple și duble; **CĂMEȘI** din păr de
camilă; **CIORAPI** și alți articlii de modă
p. bărbați în sortiment bogat și cu pre-
țurile cele mai ieftine se pot cumpăra dela

GUSTAV SCHMIDT

fabrică de paraplee și prăvălie de articlii de modă pentru bărbați

SIBIU (Nagyszeben), Piața mare, palatul „Bodenkredit”.